

Landet som glemte sin energihistorie

Erling Diesen, Energiveteranene

Sverre Sivertsen. Talsperson, Motvind Norge

FORNYBAR: På kort tid har vindkraftindustrien omformet deler av det norske kyst- og fjellandskapet til det ugjenkjennelige. Et areal like stort som gamle Vestfold fylke er bygd ned og dominert av vindturbiner. Mer enn seksti mil med anleggsveier i stort sett urørt terreng er bygget.

Dette er den desidert største nedbygging av norsk natur i moderne tid. Det skjer i et land med store energiressurser liggende urørt i våre eldre vannkraftverk der naturinngrepene allerede er gjort.

Rett til indrefiletet

Vindkraftindustrien har fått fri adgang til indrefiletet av norsk kystlynghei og fjellandskap.

Utbyggingen grenser til nasjonalparker, landskapsvernområder, fuglereservater, nasjonale trekkruter for fugl og reindriftsområder.

Hvordan kunne det skje?

Mange fagfolk i NVE undret seg over politikernes mål om å bygge ut 3 TWh vindkraft innen 2010. En fremstående fagøkonom advarte mot satsingen som krevde støtte fra staten. Flere fagmiljøer mente det stred mot energilovens formål om at kraftproduksjonen ikke skulle subsidieres.

Vindkraftsatsingen var politikerstyrt og tilskyndet av EUs krav om at alle medlemsland skulle øke fornybar-andelen. Miljøvernorganisasjonene gjorde seg til sterke talspersoner for en rask vindkraftutbygging.

Olje- og energidepartementet var utålmodig og la press på NVE for å få fortgang i konsesjonsarbeidet. Myndighet og beslutningsansvar ble overført fra plan- og bygningsloven til energiloven. Slik ble konsesjonsarbeidet sentralisert. Fylkene mistet mye av sin innflytelse, og kommunene ble redusert til en høringspart.

Vindbaronene får fritt leide

Dette ulykksalige politiske grepet må ta mye skyld for den skandaløse arealdisponeringen som har skjedd, med det resultat at energimyndighetene er kommet på kant med lokalsamfunnet og har mistet mye tillit i befolkningen.

Et annet politikergrep var å innføre et pliktig elsertifikat-marked sammen med Sverige. Etter hvert utløste ordningen milliardinvesteringer i ny kraftproduksjon og nettkapasitet i et marked som ikke etterspurte mer energi. Det førte også til at strømkundene ble pålagt å betale en avgift til strømleverandørene gjennom et ekstra påslag over strømrregningen.

Vindkraftregimet i Norge er så historieløst som det kan få blitt. Glemte er historien om konsesjonslovene som har styrt vår vannkraftpolitikk i mer enn hundre år og sikret norsk eierskap til vår mest verdifulle ressurs, vannfallene, det økonomiske grunnlaget for vår velferd. I stedet har vi gitt vår tids «fossespekulanter», «vindbaronene» og deres utenlandske bakmenn, fritt leide i norsk natur.

Får naturen på sølvfat

De kan ta seg til rette og velge areal på øverste hylle gjennom hemmelige avtaler med lokale grunneiere. Naturinngrepene koster dem ingenting. De blir attpåtil belønnet med subsidier gjennom strømrregningen. Skatteinntektene forsvinner til utlandet fordi de rigger seg slik at de betaler minst mulig skatt. Derfor har det ikke vært lønnsomt å ta ut den billigste, mest miljøvennlige og minst naturskadelige ressursen som ligger i oppgradering og utvidelse av våre eldre vannkraftverk.

Det er kanskje greit å være snill, men dumsnillhet er å forsømme fellesskapet.

Nå ser det heldigvis ut til at en samlet opposisjon på Stortinget, endelig har forstått ufornuften i dagens politikk og har lovet å endre beskatningen slik at en nødvendig oppgradering av vannkraftverkene kan skje. Det er også på høy tid å kreve en full gjennomgang av både lovverk, skatteregler og forvaltningspraksis i norsk energipolitikk.